

Voorwoord

Door Frans Lejeune

Dit nummer komt helaas een maand te laat. Dat komt door meerdere factoren. De zomervakantie is traditioneel een slappe tijd voor kopij en dat gold ook dit jaar weer. Er was een maand geleden absoluut onvoldoende kopij voor een enigszins fatsoenlijk nummer. Verder was ik zelf tot begin september in Canada bij het WK en was het daardoor extra lastig om achter potentiële leveranciers van kopij aan te gaan. Daarom ook nu weer een oproep aan onze lezers om ook eens in de pen te klimmen. Kopij hebben we nooit genoeg. Wel moet het een onderwerp zijn dat voor een grote groep wedstrijdleaders interessant is.

Verder zoals al in het vorige nummer aangekondigd een nieuwigheid: de Nederlandse Bridge Bond heeft de verhuizing aangeprepen om de huisstijl aan te passen en daarbij hoorde ook een nieuw logo. Dat betekende meteen dat ook voor de Weko-wijzer een nieuwe kافت ontworpen moest worden. Dit nummer is het eerste in het nieuwe jasje.

Dan nog even kort over de inhoud. Zoals gebruikelijk weer een aantal uitspraken van de Protestcommissie met aanvullend commentaar door één van de leden van deze commissie.

Verder een kort tweede artikel van Hans van Staveren over het zaaien. Er bleek toch meer

aan de hand te zijn dan hijzelf ook dacht toen hij er aan begon, maar het heeft wel geleid tot een programma dat u gratis kunt downloaden en dat u kunt gebruiken voor het zaaien bij uw eigen toernooien en wedstrijden. Op- en aanmerkingen over dit onderwerp zijn van harte welkom; we hebben ook binnen de Weko niet het idee dat we al het definitieve antwoord op alle vragen hebben en misschien komen er uit het land nog suggesties waar we mee verder kunnen.

Verder een snelle test voor onze lezers: de opgaven van het Spelregelgedeelte van het CLA-examen. Dit moet voor de gemiddelde wedstrijdleader toch in een kwartiertje te doen zijn (en dan ook alles goed natuurlijk). De antwoorden staan overigens ook in dit nummer, dus als u er niet uitkomt, kunt u ook snel even spieken.

Tot slot heeft Ton Kooijman nog een uitgebreid verslag geschreven van het WK in Montreal. Er is daar weer veel gebeurd en ook bij de belangrijkste evenementen van de WBF blijken de reglementen niet altijd keurig in orde (laat dat een troost zijn voor alle verenigingsbesturen die tot de ontdekking komen dat hun eigen reglement hiaten vertoont).

Uitspraken van de protestcommissie

Protest 02-17

Eerste Divisie paren

Spel 16

♠ H982

W / OW

♥ H9

♦ B42

♣ H1083

♠ B73

♥ 103

♦ A85

♣ AV975

W N O
Z

♠ AV105

♥ B752

♦ HV76

♣ 4

♠ 64

♥ AV864

♦ 1093

♣ B62

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
pas	pas	1♦	1♥
2♣	doublet ^A	allen passen	

Resultaat: 2♣ gedoubleerd -1

Het doublet was door noord aan oost gealerteerd en uitgelegd als competitief. Zuid heeft het niet gealerteerd en desgevraagd gezegd dat NZ hierover geen afspraak hadden (zuid heeft gezegd: 'ik weet het niet'). West beweert met de uitleg dat het doublet voor straf was het contract te zullen maken. De wedstrijdleider werd geroepen en deze stelde dat de uitleg had moeten zijn: geen afspraak. Oost heeft uitleg gekregen over de aard van de hand van noord en weet dus dat zuid mag passen (competitief houdt tolerantie voor tegenspel in), west heeft de juiste systematische uitleg gekregen. Derhalve was er geen sprake van een overtreding en handhaafde de wedstrijdleider het resultaat.

OW gingen tegen deze beslissing in beroep en stelden o.a. dat de wedstrijdleider de verkeerde partij in protest had gestuurd en dat het toch onacceptabel is dat NZ over deze situatie geen goede afspraken hebben. Daarbij werden nog een paar onaardige opmerkingen gemaakt, o.a. "we spelen toch niet in de tweede klasse onderbond".

NZ verklaarden slechts dat ze over deze specifieke situatie geen afspraken hebben en dat west op basis daarvan de conclusie had kunnen trekken dat de klaveren niet al te scheef

zullen zitten en dat hij dus het contract had kunnen maken.

De protestcommissie heeft overwogen dat:

- door Zuid geen overtreding is begaan aangezien duidelijk is geworden dat NZ geen afspraak hebben over deze situatie;
- West daarom niet benadeeld kan zijn;
- de houding van OW, gezien hun opmerkingen op het protestformulier, afkeuring verdient.

De Protest Commissie heeft besloten:

- de beslissing van de wedstrijdleider te bekrachtigen;
- het protestgeld niet te retourneren.

Toelichting bij 02-17:

Op zich is het niet hebben van een afspraak over een doublet in zo'n 'competitief' biedverloop geen overtreding. Het is wel onhandig voor jezelf en soms ook voor de tegenpartij. In dit geval pakte het goed uit. De uitleg van het doublet was aan de twee kanten van het scherm lichtelijk verschillend, hetgeen betekent dat het aan ten minste één kant van het scherm niet juist was. Dat is wel een overtreding, maar naar het oordeel van de PK leverde die geen schade op voor de niet-overtredende partij. Prima beslissing van de wedstrijdleider derhalve en een ongefundeerd protest (geld weg dus).

Protest 02-18

Tweede Divisie paren

Spel 14

♠ HV962

O / -

♥ H8

♦ AVB2

♣ V7

♠ 7

♥ AB7654

♦ H10974

♣ 5

W N O
Z

♠ 1043

♥ 109

♦ 53

♣ B109864

♠ AB85

♥ V32

♦ 86

♣ AH32

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
–	–	pas	1♣
2SA ¹	3♥ ^{A2}	pas	3♠
pas	3SA ²	pas	4♠
allen passen			

1: 5⁺ harten en 5⁺ ruiten, vijf verliezers (of minder)

2: sterke hand met lange schoppens

Resultaat: 4♠ +2

Na afloop roept zuid de wedstrijdleider, want de westhand heeft zes verliezers. Als hij had geweten dat west zwakker kon zijn, zou hij 4♣ geboden hebben en dan wordt 6♠ wel bereikt. De wedstrijdleider stelt vast dat de afspraken van OW na een voorpas van oost wat losser zijn en dat de westhand dus systematisch zwakker kan zijn dan aangegeven. Zuid is daardoor mogelijk in zijn bieden benadeeld en de wedstrijdleider wijzigt de score in 6♠ contract.

Nadat de wedstrijdleider zijn beslissing heeft medegedeeld, krabbelt oost ietwat terug en stelt dat het mogelijk iets losser bieden als partner voorgepast heeft, niet geldt voor Ghestem. De wedstrijdleider ziet echter geen reden zijn beslissing te herzien. OW gaan daarop naar de PK. Deze heeft overwogen dat:

- de door oost gegeven uitleg afwijkt van de westhand;
- bij een kleine verandering van de westhand deze wel past in de gegeven uitleg, terwijl het voor NZ nog steeds slem is;
- het wel of niet bieden van het slem door NZ dus met name afhangt van de kracht van hun beider handen, en niet van het aantal losers van één van de tegenstanders.

De Protest Commissie heeft besloten:

- de beslissing van de wedstrijdleider niet in stand te houden;
- de score op spel 14 vast te stellen op 4♠ +2, +480 voor NZ;
- het protestgeld te retourneren.

Toelichting bij 02-18:

Op het niveau van de Tweede Divisie worden spelers geacht te beseffen dat de sterkte van tweekleurenvorgbiedingen in principe gebaseerd is op speelslagen en niet op honneurpunten en al helemaal niet op verdedigende waarden. Het argument van NZ dat ze gehinderd waren in het slem bieden door de inderdaad onjuiste uitleg van de sterkte van het 2SA-bod, snijdt dus geen hout. Kortom, het niet bieden van het slem is aan NZ zelf te wijten en het tafelresultaat (4♠ +2) wordt in ere hersteld.

Protest 02-19

Tweede Divisie paren

Spel 1	♠ A92			
N / –	♥ AV2			
	♦ H10974			
	♣ 72			
♠ B6				♠ 543
♥ B10954		N		♥ H6
♦ VB3		W	O	♦ 65
♣ 986			Z	♣ VB10543
				♠ HV1087
				♥ 873
				♦ A82
				♣ AH

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
–	1♦	pas	1♠
pas	1SA	pas	2♣ ^A
pas	2♠	pas	3♥
pas	3♠	pas	4♠
allen passen			

Uitkomst: ♣9

Resultaat: 4♠ +2

2♣ was Checkback Stayman. Voor de uitkomst heeft west naar de betekenis van 3♥ gevraagd. Dit is uitgelegd als een vierkaart. Na afloop werd de wedstrijdleider geroepen en die stelde vast dat de uitleg conform de afspraken was. NZ gebruiken in deze situatie 2♣ om de situatie manche-forcing te maken met een vier- of vijfkaart schoppen en een vierkaart harten. Zuid heeft nu met 3♥ iets geprobeerd, met als bijbedoeling het voorkomen van een hartenstart. De wedstrijdleider handhaafde dan ook het tafelresultaat. Tegen deze beslissing

sing gingen OW nu in protest bij de PK. Deze heeft overwogen dat:

- door NZ geen overtreding is begaan aangezien aannemelijk is dat zij over alle biedingen de juiste uitleg hebben verstrekt;
- de keuze van west om met harten te starten geheel voor eigen rekening is en er dus geen reden is een andere score dan het tafelresultaat vast te stellen.

De Protest Commissie heeft besloten:

- de beslissing van de wedstrijdleader te bekrachtigen;
- het protestgeld niet te retourneren.

Toelichting bij 02-19:

Een simpele zaak. Zuid heeft in een forcing situatie een driekaartje geboden, gedeeltelijk als tactisch bod en gedeeltelijk om de mogelijkheid tot slem open te houden (terecht, want 6♦ en 6SA door Noord zijn prima contracten). Er was dus geen overtreding en het protest grondloos; geld vanzelfsprekend weg.

Protest 02-20 en 02-21 Clubcompetitie

Spel 16 ♠ V4
W / OW ♥ H10762
♦ AH73
♣ 87

♠ HB2			♠ 63
♥ A9		N	♥ V83
♦ 8	W	O	♦ V9642
♣ H1096532		Z	♣ AVB
	♠ A109875		
	♥ B54		
	♦ B105		
	♣ 4		

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
1♣	stop 2♥	...pas*	3♥
4♣	4♥	pas	pas
5♣	allen passen		

* oost dacht 1½ à 2 minuten na alvorens te passen. Direct daarna maakte noord kenbaar dat hij de wedstrijdleader wilde roepen om zijn rechten voor te behouden vanwege de denk-

pauze. Volgens noord was er te veel informatie over tafel gegaan.

Na de afsluitende pas roept noord opnieuw de wedstrijdleader en informeert hem over het verdere verloop van het bieden. Zuid wordt gevraagd naar de betekenis van het 2♥-bod. Zuid antwoordt dat dit een opening aangeeft met minimaal een vijfkaart harten. De wedstrijdleader geeft opdracht het spel te spelen en kondigt aan na afloop terug te zullen komen. Hij voegt er nog aan toe (tegen west) dat hij waarschijnlijk het bod af zal keuren.

5♣ werd uiteindelijk precies gemaakt. De overige scores op het spel waren:

5♣ -1
4♣ +1
3♥ contract
3♥ -1

De wedstrijdleader oordeelde dat het bieden van 4♣ niet geoorloofd was (gebaseerd op O.I.). Hij wijzigde de score voor OW dan ook in 3♥ -1. Voor NZ handhaafde hij de score van -600, omdat hij van oordeel was dat NZ het contract down hadden moeten spelen en dat had een betere score opgeleverd dan 3♥ -1 voor OW, dus de slechte score was aan hen zelf te wijten.

Beide paren gingen tegen deze beslissing in protest bij het protestcomité van de vereniging. Dat heeft overwogen dat:

- het 2♥-bod van noord niet toegestaan is volgens artikel 40A, omdat het afwijkt van datgene wat gangbaar is;
- de denkpauze van oost geen overtreding is;
- het roepen van de wedstrijdleader door noord direct na de pas een overtreding is van artikel 16A1. OW hadden indien zij het niet eens waren met de denkpauze de wedstrijdleader moeten roepen;
- het bieden van 4♣ een overtreding is van artikel 16A2. Pas wordt gezien als een redelijk alternatief;
- het 4♥-bod een onbegrijpelijk bod is;
- het 5♣-bod van west de consequentie is van het eerdere 4♣-bod. De denkpauze van oost en de westhand suggereren juist geen redding.

Verder stelde het protestcomité dat het een raadsel is waarom NZ niet gedoubleerd hebben en dat het nog vreemder is dat het contract niet down gespeeld werd. Het comité is dan ook van oordeel dat NZ niet benadeeld zijn door de overtreding. Ook werd nog gekeken of OW benadeeld zijn door de overtredingen van NZ. Daar werd geen eenduidig antwoord op gevonden.

Besloten werd om gezien de ernst van de overtreding OW 40% te geven en gezien het feit dat NZ ook tot op zekere hoogte in overtreding waren aan NZ een score van 50%.

Beide paren gingen tegen deze beslissing in beroep bij de PK. De PK heeft overwogen dat:

- de denkpaauze van oost voor west een ongeoorloofde inlichting bevat waarvan zij in het verdere bieden (en spelen) geen gebruik mag maken;
- de westhand, hoewel deze een zevenkaart klaveren bevat, onvoldoende honneurkracht en speelsterkte bevat om (kwetsbaar) nog op vier- en zelfs vijfniveau te bieden;
- het aan NZ niet toe te rekenen is dat zij het 5♣-contract hebben laten maken aangezien de verdediging daarvan niet eenvoudig is.

De Protest Commissie heeft besloten:

- de beslissing van het verenigingsprotestcomité niet in stand te houden;
- de score op spel 16 vast te stellen op 3♥ -1, -50 voor NZ;
- het protestgeld te retourneren; de commissie gaat ervan uit dat het (eventueel) aan de vereniging betaalde protestgeld ook wordt geretourneerd.

Toelichting bij 02-20 en 02-21:

Een heel verhaal waarbij het protestcomité van de vereniging een aantal juiste, maar ook een aantal onjuiste of irrelevante overwegingen heeft gedaan. Speciaal de eerste overweging (dat het bieden van 2♥ niet toegestaan is) is onzinnig. Het 4♣-bod ligt redelijkerwijs voor de hand en de discussie in de PK spitste zich toe op de vraag of 'pas' een redelijk alternatief is. De PK oordeelde net als het protestcomité

van de vereniging van wel. Door de ongeoorloofde inlichting van de zeer lange denkpaauze van Oost mocht West dus conform spelregel 16A geen 4♣ meer bieden. De consequentie is dat de score op het spel wordt vastgesteld op grond van het spelen van 3♥. De PK stelde een vervangende score vast van 3♥ -1. Gezien de kwaliteit (of beter het ontbreken daarvan) van de beslissing van het verenigingsprotestcomité vond de PK de beide protesten redelijk en besloot derhalve beide partijen hun protestgeld terug te geven (ook NZ, die er per saldo op achteruit gingen).

Protest 02-22

Kwartfinale Ruitenboertoernooi

Spel 8 ♠ HB10854

W / - ♥ 8

♦ 82

♣ HV42

♠ A2

♥ A10972

♦ 976

♣ B87

♠ 63

♥ B653

♦ AVB543

♣ A

♠ V97

♥ HV4

♦ H10

♣ 109653

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
Pas	2♦ ^A	3♦	3♥
3SA	allen passen		

Resultaat: 3SA -2

Op de systeemkaart van NZ staat vermeld dat 2♦ multi is en dat 2♥ daarop een relay is. Er staat niets vermeld over het bieden na interventie. OW beklagen zich over het feit dat 3♥ niet gealerteerd is. Zuid verklaart dat hij met 3♥ zijn partner de keuze wilde laten tussen 3♥ en 3♠. Noord denkt dat zuid hartenleugte heeft en alerteert daarom niet.

De relevante scores op dit spel zijn:

4♥ contract (W)	14% voor NZ
4♥ -1 (W)	72% voor NZ
3SA -2 (W)	90% voor NZ
4♠ -2 (N)	42% voor NZ

De wedstrijdleader besluit de score te wijzigen in 4♥ contract. Tegen deze beslissing gaan NZ in beroep en het protestcomité wijzigt de score in 60% voor OW en 40% voor NZ. Tegen deze beslissing gaan OW nu in protest bij de PK. Deze heeft overwogen dat:

- het niet alerteren van het converteerbare 3♥-bod van zuid een overtreding is;
- west, bijvoorbeeld door te doubleren, kenbaar had kunnen maken dat zij hartens bezat;
- het voor oost in dat geval mogelijk was geweest 4♥ te bieden;
- nu west dit nagelaten heeft het vrijwel onmogelijk is nog 4♥ te bereiken;
- de beslissing van het protestcomité om een vervangende arbitrale score van 60% voor OW en 40% voor NZ te geven zeer billijk is.

De Protest Commissie heeft besloten:

- de beslissing van het protestcomité in stand te houden;
- het protestgeld niet te retourneren.

Toelichting bij 02-22:

Dat het 3♥-bod in deze biedsituatie 'converteerbaar' is, d.w.z. dat Zuid hartens **en** schoppens toont en dat Noord als hij een zwakke twee in schoppen heeft, 3♠ moet bieden, is heel gebruikelijk. Als het een wedstrijd op bijv. Divisieniveau was geweest, had de PK OW niet zomaar in het gelijk gesteld, maar voor een Ruitenboer kwartfinale is het acceptabel dat het bieden van OW ontregeld is door het alerteerverzuim. De wedstrijdleader heeft een goede beslissing genomen door in het voordeel van de niet-overtredende partij te beslissen en daarmee de overtreders in beroep te sturen. Het protestcomité ter plaatse nuanceerde de beslissing en stelde vast dat het niet in staat was om met enige zekerheid vast te stellen wat er gebeurd zou zijn als het 3♥-bod *wel* gealverteerd was. Daaruit volgde volgens spelregel 12C1 gemiddelde-plus voor de niet-overtreders en gemiddelde-min voor de wel overtreders. Een alternatief was geweest om een aantal mogelijke resultaten vast te stellen en vervolgens na weging een arbitrale score volgens spelregel 12C3 vast te stellen. Dit zou trouwens waarschijnlijk een resultaat

hebben opgeleverd dat dicht bij de 60/40 lag. De PK vond de beslissing van het protestcomité ter plaatse heel redelijk en handhaafde deze derhalve. Protest ongegrond, geld weg.

Protest 02-23

Districtsviertallen Eerste Klasse

Spel 9

♠ B752

N / OW

♥ –

♦ B75

♣ AV8753

♠ AH864

♥ B10632

♦ 9

♣ H9

W N O
Z

♠ –

♥ AV754

♦ 108643

♣ 642

♠ V1093

♥ H98

♦ AHV2

♣ B10

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
–	pas	pas	1SA
doublet	2♠	pas	2SA
? pas	3♣	pas	3SA
allen passen			

Resultaat: 3SA +2

Het doublet van west beloofde schoppen plus een andere kleur, bij deze kwetsbaarheid minimaal een 5-4-verdeling. Het 2♠-bod was door noord bedoeld als transfer voor klaveren (en zo is ook de afspraak), maar werd door zuid uitgelegd als forcing, vraagt om nadere informatie. Voor de uitkomst is de uitleg door noord gecorrigeerd en heeft oost de kans gekregen zijn laatste pas te wijzigen; oost besloot zijn pas te handhaven. Er is ook nog enige onduidelijkheid of het 2♠-bod gealverteerd is. NZ beweren dat op tafel geklopt is, maar met name oost heeft geen alert bemerkt. Na afloop roepen OW de wedstrijdleader en claimen bij juiste uitleg wel de goede uitnemer (4♥) gevonden te zullen hebben. De wedstrijdleader besluit het tafelfresultaat te handhaven, omdat hij van mening is dat het al dan niet bieden van 3♥ door west niet beïnvloed is door de gegeven uitleg. Tegen deze beslissing gaan NZ in protest bij het protestcomité van het district. Dit comité heeft overwogen dat:

- er voor wat betreft het alerteren geen overeenstemming over de feiten is;
- de verdeling van de oosthand na het 2♠-bod oost alle redenen had moeten geven naar de betekenis van het 2♠-bod te vragen, iets wat oost (nogal 'lui') verzuimde;
- de uitleg van 2♠ pas werd gegeven nadat west er in zijn tweede biedronde om vroeg;
- omgeacht of 2♠ wel of niet gealtereerd is, het oost te verwijten valt dat hij niet met 3♥ zijn prachtige verdeling heeft aangegeven; had hij dat wel gedaan dan was de uitnemer zeker gevonden;
- dat het verzuim om 2♠ te alerteren wel degelijk een storende overtreding van de Spelregels is geweest die oost in zijn tweede biedbeurt heeft benadeeld;
- voor deze overtreding NZ bestraft dienen te worden met 1WP;
- gezien de passieve houding van oost er geen aanleiding is het resultaat op het spel te wijzigen.

Tegen deze beslissing gaan OW in protest bij de PK. Daarbij stellen ze dat oost wel degelijk heeft geïnformeerd naar de betekenis van het 2♠-bod, maar dat noord niet gevraagd heeft wat het doublet betekende en dat oost na de uitleg dat het bod forcing was (zonder nadere toelichting) ervan uit is gegaan dat het ook schoppens beloofde. Oost was daarom bang voor een misfit (west schoppens en klaveren) en besloot verder te passen. De PK heeft overwogen dat:

- duidelijk is dat wests doublet schoppen en een tweede kleur aangaf;
- het mogelijk is dat zuids uitleg minder gelukkig geweest was;
- indien een dergelijke ongebruikelijke conventie over de 1SA-opening van de tegenstanders gebruikt wordt, niet verwacht kan worden dat de tegenstanders daartegen ook een pasklare verdediging hebben;
- de slechte score van OW, zoals ook door het districtsprotestcomité in zijn overwegingen is opgenomen, met name wordt veroorzaakt door de passiviteit van oost na het doublet.

De Protest Commissie heeft besloten:

- de beslissing van het districtsprotestcomité

in stand te houden;

- de door dat comité opgelegde straf aan NZ echter in te trekken omdat de door NZ begane onregelmatigheid van een zodanige aard is dat zelfs geen scorecorrectie plaatsvindt;
- het protestgeld niet te retourneren.

Toelichting bij 02-23:

Alweer iemand die in beroep ging tegen een goede beslissing van een protestcomité. Het resultaat laat zich raden, protest afgewezen, geld weg. Het enige dat OW bereikten met hun protest was dat de aan NZ opgelegde straf (1 WP voor 'minder gelukkige' uitleg) werd geannuleerd. Als consequent voor iedere 'minder gelukkige' of onnauwkeurige uitleg een WP straf gegeven zou worden, zouden viertallenwedstrijden in Nederland vaker in 0-0 dan in 15-15 eindigen!

Protest 02-24

Districtsviertallen Hoofdklasse

Spel 12 ♠ 6

W / NZ ♥ VB76

♦ 64

♣ B108763

♠ V1098752

♥ 85

♦ 9

♣ H42

N

W

O

Z

♠ B43

♥ AH432

♦ V875

♣ A

♠ AH

♥ 109

♦ AHB1032

♣ V95

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
3♠	pas	4♠	...doublet
pas	5♣	5♠	doublet
allen passen			

Resultaat: 5♠ gedoubleerd -1

Volgens OW doubleerde zuid na een ruime denkpauze onder de toevoeging 'tsja' NZ betwisten de denkpauze niet, maar wel de toevoeging. Volgens noord betekent het doublet nu: bied een kleur. De wedstrijdleader zag geen reden om de score te wijzigen. OW gingen daarop naar het protestcomité van het

district. Ze stelden dat in deze situatie doublet normaal voor straf gespeeld wordt; dat 4SA vraagt om uit te nemen. OW hebben de indruk dat de denkpauze noord heeft verleid tot bieden en dat hij bij een vlot doublet gepast zou hebben.

Het protestcomité heeft overwogen dat:

- NZ geen speciale afspraak hebben over de betekenis van het doublet op 4♠. In de ogen van de doubleerder is het doublet optionaal, zijn partner legt het uit als informatief;
- voorafgaand aan het doublet zuid lang heeft nagedacht, zodat noord een ongeoorloofde inlichting ontvangt;
- het niet onloochenbaar is dat noord van deze inlichting geen gebruik heeft gemaakt;
- het bieden van 5♠ door oost voor eigen rekening is.

Het protestcomité heeft daarom besloten om:

- de beslissing van de wedstrijdleader te vernietigen;
- de score vast te stellen op 4♠ gedoubleerd gemaakt voor -590 voor NZ en op 5♠ gedoubleerd -1 voor -100 voor OW.

Tegen deze beslissing gingen NZ in protest bij de PK. Deze heeft overwogen dat:

- de denkpauze van zuid voor noord een ongeoorloofde inlichting bevat waarvan hij in het verdere bieden (en spelen) geen gebruik mag maken;
- het niet duidelijk is dat de denkpauze van zuid in enige richting wijst;
- het daarom niet aannemelijk is dat het 5♣-bod is ingegeven door de ongeoorloofde inlichting;
- het verdere bieden van 5♠ door oost voor eigen rekening is.

De Protest Commissie heeft besloten:

- de beslissing van het districtsprotestcomité niet in stand te houden;
- de score op spel 12 vast te stellen op 5♠ gedoubleerd -1, +100 voor NZ;
- het protestgeld te retourneren.

Toelichting bij 02-24:

De essentie van dit geval is de vraag welke indicatie er uitgaat van de denkpauze van Zuid. Volgens het districtsprotestcomité ging er een suggestie van 'bieden' i.p.v. passen van uit. De PK was het daar niet mee eens. Volgens de PK zou men evengoed het omgekeerde kunnen beweren.

Overigens gebruiken de spelregels (artikel 16A) het woord onloochenbaar in de context van 'het kiezen van een mogelijkheid die onloochenbaar gesuggereerd kan zijn' en dat is heel wat anders dan de overweging dat "het niet onloochenbaar is dat noord van deze inlichting geen gebruik heeft gemaakt" van het districtsprotestcomité.

Protest 02-25

Districtsparencompetitie Eerste Klasse

Spel 1	♠ A5			
N / -	♥ 10732			
	♦ V86			
	♣ V1093			
♠ H		N		♠ V98763
♥ AVB85		W	O	♥ H964
♦ 2		Z		♦ B107
♣ H87654				♣ -
	♠ B1042			
	♥ -			
	♦ AH9543			
	♣ AB2			

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
-	pas	pas	1♦
1♥	1SA	2♥	3♦
...pas	pas	3♥	allen passen

De denkpauze na 3♦ wordt niet bestreden, er is wel verschil van mening over de lengte van de pauze.

De wedstrijdleader was het met NZ eens dat het 3♥-bod ingegeven zou kunnen zijn door de denkpauze van west. Hij was van mening dat pas zeker een alternatief was. Hij wijzigde de score in 3♦ +1 (door NZ).

Tegen deze beslissing gingen OW in protest bij het protestcomité van het district. In een aanvullende verklaring gaf de wedstrijdleader aan dat OW altijd denken, dat hij NZ als eerlijke spelers kent en hun verklaring omtrent de lengte van de denkpauze zonder meer als waar aanneemt. Als slotopmerking voegde hij

nog toe dat hij na de uitspraak van het district het protestgeld goed zou besteden. Het protestcomité bekrachtigde de beslissing van de wedstrijdleader. Daarop gingen OW naar de PK. Ze stelden in hun beroepsschrift dat west een bedachtzame speler is die altijd de tijd neemt voor een bieding en dan is vijf seconden dus normaal tempo en zou juist een snelle pas een suggestie in kunnen houden. Verder maken ze bezwaar tegen de kwalificaties van de wedstrijdleader dat NZ eerlijke spelers zijn (en dus OW blijkbaar niet) en de opmerking over het protestgeld suggereert volgens OW dat de uitspraak van het comité al bij voorbaat vast stond.

De PK heeft overwogen dat:

- de denkpauze van west voor oost een ongeoorloofde inlichting bevat waarvan hij in het verdere bieden (en spelen) geen gebruik mag maken;
- het niet aannemelijk is dat de denkpauze oost heeft geholpen bij zijn beslissing eerst 2♥ en later nog 3♥ te bieden, aangezien de oosthand voor wat betreft de speelsterkte daarvoor zeker in aanmerking komt;
- de verklaring van de wedstrijdleader dat hij het protestgeld na de uitspraak "goed zal besteden" ongepast is.

De Protest Commissie heeft besloten:

- de beslissing van het districtsprotestcomité niet in stand te houden;
- de score op spel 1 vast te stellen op 3♥ +1, -170 voor NZ;
- het protestgeld te retourneren; de commissie gaat ervan uit dat het aan het district betaalde protestgeld ook wordt geretourneerd.

Toelichting bij 02-25:

Oost heeft een geweldige fit voor een hartencontract en het direct bieden van 3♥ of zelfs 4♥ komt dan ook zeker in aanmerking. De PK acht het dan ook 'opgelegd' dat Oost na eerst slechts 2♥ geboden te hebben, over 3♦ alsnog 3♥ biedt. Een andere beoordeling dus dan die van het districtsprotestcomité. Dat kan voorkomen. Wat echter niet kan of althans niet zou mogen voorkomen is dat een wedstrijdleader een opmerking maakt zoals in het bovenstaande beschreven. Men zou eventueel ook

uit de stukken kunnen opmaken dat het districtsprotestcomité door de wedstrijdleader is beïnvloed in zijn beslissingsproces, maar bij gebrek aan bewijs kan de PK dat natuurlijk niet in zijn overwegingen opnemen.

Protest 02-26

Districtsviertallencompetitie Hoofdklasse

Spel 23

Z / Allen

♠ VB9

♥ 86

♦ 976

♣ AB852

♠ H52

♥ HB54

♦ AB4

♣ H97

W N O
Z

♠ 87643

♥ A2

♦ H102

♣ V103

♠ A10

♥ V10973

♦ V853

♣ 64

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
—	—	—	2♥ ^A
2SA ^A	? pas	3♣	pas
3SA	allen passen		

Start: ♥8

Resultaat: 3SA +1

2SA werd uitgelegd (conform systeem) als een transfer naar klaveren. West bood nu na het 3K-bod van partner 3SA. NZ maken bezwaar tegen dit laatste bod. De wedstrijdleader stelt dat west gebruik heeft gemaakt van ongeoorloofde informatie en wijzigt de score in 3♣ -1. Tegen deze beslissing gingen OW in protest bij het protestcomité van het district. Ze stelden dat west met 2SA verkeerd heeft geboden (belooft klaveren). Dat normaal na een sterk 2SA-bod 3♣ als Stayman of Niemeijer aangemerkt had moeten worden (en dus gealerteerd had moeten worden), maar dat west dat niet gedaan heeft, omdat hij bang was daarmee ongeoorloofde informatie aan partner te geven. Volgens OW heeft west geen gebruik gemaakt van O.I. en is dus 3SA toegestaan. Het protestcomité heeft overwogen dat:

- West 2SA heeft geboden, gealerteerd door oost. OW spelen dit als transfer, west heeft zich vergist;

- Na een echte SA 3♣ Niemeijer is. Of dit ook nog geldt na een volgbod is de vraag. Kennelijk heeft west 3♣ niet als Niemeijer opgevat want dan had hij 3♦ geantwoord. Dus hoefde west het 3♣-bod ook niet te alerteren.
- Het de vraag is of 3♣ forcing is of contractverbetering. Dat voor beide opvattingen iets te zeggen valt. Dat algemeen 3♥ als forcing geboden kan worden;
- West O.I. ontvangen heeft door de uitleg van 2SA. West mag daar geen gebruik van maken, maar heeft dat volgens het comité wel gedaan.

Het protestcomité bekrachtigde dan ook de beslissing van de wedstrijdleader. Daarop gingen OW naar de PK. Ze stelden dat voor west vanuit zijn interpretatie 3♣ Niemeijer zou moeten zijn. Dat het met de westhand voor de hand ligt om op 3♣ 3SA te bieden, omdat het immers niet voor de hand ligt een vierkaart in de kleur van de tegenstanders expliciet aan te bieden (daar zal toch niet in gespeeld gaan worden en je hoeft ze niet wijzer te maken). Dat 3♥ algemeen als forcing wordt gespeeld, wordt door OW niet bestreden, maar dat laat volgens hen onverlet dat ook 3♣ in deze situatie als forcing gespeeld wordt (in de veronderstelling dat 2SA echt is). Verder stelden ze nog dat west dus ondanks de O.I. gewoon verder geboden heeft volgens zijn eigen interpretatie van het 2SA-bod en derhalve geen overtreding heeft begaan.

De PK heeft overwogen dat:

- de uitleg door oost van het 2SA-bod voor

west een ongeoorloofde inlichting bevat waarvan hij in het verdere bieden geen gebruik mag maken;

- het 3♣-bod, gezien vanuit west, dus gezien moet worden als een vraagbod waarop west niet mag passen (juist dan zou hij gebruik hebben gemaakt van de ongeoorloofde inlichting);
- er door OW dus geen overtreding is begaan.

De Protest Commissie heeft besloten:

- de beslissing van het districtsprotestcomité niet in stand te houden;
- de score op spel 23 vast te stellen op 3SA +1, -630 voor NZ;
- het protestgeld te retourneren; de commissie gaat ervan uit dat het aan het district betaalde protestgeld ook wordt geretourneerd.

Toelichting bij 02-26:

De wedstrijdleader en het districtsprotestcomité zijn voorbij gegaan aan het feit dat OW op een natuurlijk 2SA volgbod -- zoals redelijk algemeen gebruikelijk -- 3♣ als een hoge-kleurenvraagbod spelen. West heeft keurig 3SA geboden zoals hij ook gedaan zou hebben als Oost 2SA niet gealerteerd had. Geen overtreding, tafelresultaat hersteld.

Zaaien voor een toernooi, deel 2

door Hans van Stavereen

In deel 1 van deze miniserie heb ik het principe behandeld van indelen voor een toernooi en hoe zigzagzaaien werkt voor een aantal even grote groepen. Hoe zaaiing werkt voor niet even grote groepen, wat je moet doen als de sterkte van de spelers slechts bij benadering bekend is en wat je kunt doen om spelers op andere gronden dan speelsterkte te verdelen over groepen volgt in deze aflevering. Maar eerst maar eens een rectificatie op iets uit deel 1.

Als je een aanbreigroepje hebt moet je de aanbreiers uit het midden van het veld nemen, schreef ik in deel 1. En zo had ik het ook altijd gedaan, maar mijn artikel wekte wat discussie op in de Weko en ik moet toegeven dat ik ongelijk heb. Als je namelijk tegen een aanbreigroepje speelt krijg je altijd alle aanbreiers tegen je. Als die nu samen maar van gemiddelde sterkte zijn is het niet nodig dat ieder individueel paar modale spelers zijn. Wat je altijd houdt is dat deze aanbreiers andere spelers uit het schema verwijderen, en dat je geen

controle hebt over hoe sterk die spelers waren.

Hoe gaat zigzagzaaien dan nu in zijn werk als de groepen niet even groot zijn? Stel, je hebt lijnen van 11 paren met daarnaast een aanbregroepje van drie paren (dus 50 paren in sterkte genummerd van 1 tot 50). Wat je dan doet is het groepje van drie paren oprekken naar 11, door er acht dummy-paren bij te doen. Bij het zaaien sla je dan de dummy-paren over. Op welke plaatsen in het rijtje van 11 zet je nu de echte paren, en waar de dummy-paren. Ik hanteer daarvoor een soort Neuberg principe (matchpunten scores oprekken naar een grotere top). De formule zal ik u besparen maar voor dit specifieke voorbeeld komen de echte paren op plaats 2, 6 en 10 van het rijtje van 11. Met 4 groepjes van 11 (voor de duidelijkheid aangegeven met A, B, C en D) en twee aanbregroepjes van drie ziet het zaaien er dan zo uit (de x'jes staan op de plaats van de dummy-paren):

	A	B	Aanbrei		C	D
	1	2	x	x	3	4
	10	9	8	7	6	5
	11	12	x	x	13	14
	18	17	x	x	16	15
	19	20	x	x	21	22
	28	27	26	25	24	23
	29	30	x	x	31	32
	36	35	x	x	34	33
	37	38	x	x	39	40
	46	45	44	43	42	41
	47	48	x	x	49	50
Som	282	283	78	75	278	279
Gem	25.63	25.72	26	25	25.27	25.36

Ter illustratie dat de verschillende groepen ongeveer even sterk geworden zijn, hebben we een rij met de som van de sterktegetallen en het gemiddelde per groepje toegevoegd.

Dit Neuberg principe zorgt er ook automatisch voor dat als je groepen hebt die bijna even groot zijn (bijvoorbeeld 15,16 en 17 zoals in een "Frans" toernooi) dat de topspelers verdeeld worden over alle groepen.

Maar wat nu als je paren niet zo netjes van 1 tot 50 genummerd zijn? In de praktijk weet je

hoogstens iets over de klasse waarin de spelers uitkomen, dus kun je de top zes paren (allemaal Meesterklasse) onderscheiden van de volgende zestien (allemaal Eerste Divisie) enzovoorts, maar durf of kun je geen onderscheid maken binnen zo'n groepje. Je kunt nu natuurlijk de spelers binnen zo'n groepje willekeurig nummeren, maar er is iets intelligenter mogelijk.

Spelers hebben andere eigenschappen dan alleen een speelsterkte. Zo is de nationaliteit in een internationaal toernooi van belang (niet alle Polen in één groep). In een districtscompetitie wil je de leden van één club een beetje over de lijnen verdelen. Misschien wil je wel iets doen om de rokers gelijkmatig over de lijnen te verdelen. De man/vrouw verhouding zou je kunnen willen sturen, enzovoorts.

Tot nu toe hebben we bij het zaaien niets gezien dat dit mogelijk maakte; de rangorde van speelsterkte bepaalde alles. Nu we accepteren dat we een aantal paren hebben van gelijke speelsterkte kunnen we binnen dit groepje paren gaan kiezen om aan andere randvoorwaarden te voldoen.

De software die ik hiervoor heb gemaakt krijgt bij ieder paar een speelsterkte en maximaal drie andere eigenschappen. Bij het zaaien wordt uit ieder groepje paren van gelijke speelsterkte volgens een kleinste kwadraten methode dat paar geselecteerd dat de verhouding binnen de groep van alle eigenschappen zo dicht mogelijk bij de meest ideale brengt. Voorbeeld: als bij een EK paren in Nederland een kwart van de deelnemers Nederlands is, zal de software pogen binnen een groep van 16 paren 4 Nederlandse paren te zetten als dat mogelijk is met behoud van de juiste gemiddelde speelsterkte. Dit gebeurt gelijktijdig voor alle maximaal drie eigenschappen (bijvoorbeeld nationaliteit, geslacht, rookgedrag).

Blijft over hoe je de paren binnen zo'n groepje nummert waarbij je rekening houdt met andere eigenschappen. Ik weet hier momenteel nog geen automatische oplossing voor. Volgens Ton Kooiman moet je bijvoorbeeld rekening houden met laatste ronde-effecten tussen landgenoten door te zorgen dat ze elkaar zo

snel mogelijk ontmoeten. Hoe je dat automatiseert is nog een onderwerp van studie.

Dan nu de software. Deze is op te halen van www.xs4all.nl/~sater maar ik moet wel enigszins m'n excuses aanbieden voor de kwaliteit.

Door allerlei oorzaken is mijn tijd momenteel een beetje krap en deze software staat qua netheid ver in de schaduw van het schudprogramma Big Deal wat op dezelfde site staat. Evenzogoed is commentaar welkom via mijn e-mail: sater@xs4all.nl

Spelregelgedeelte CLA-examen september 2002

Voor de lezers van de Weko-wijzer zouden deze spelregelvragen een makkie moeten zijn...

De antwoorden vindt u verderop in dit nummer.

De vragen 1 t/m 24 gingen over rekenen en organisatie en bestonden uit achttien één-puntsvragen en zes tweepuntsvragen (deze worden niet in deze Weko-wijzer vermeld). De vragen 25 t/m 34 gingen over de spelregels en leverden ieder twee punten op. Om te slagen moest minimaal 30 punten gehaald worden.

Opgave 25

Tegen een SA-contract komt een speler uit met een singleton harten. Na afloop wordt hem gevraagd waarom hij dat gedaan heeft. Welk van de onderstaande antwoorden houdt een overtreding in? (De antwoorden hoeven niet op hetzelfde spel betrekking te hebben)

- a Mijn partner heeft harten geboden.
- b Mijn partner heeft nagevraagd wat het hartenbod van de blinde betekende.
- c Omdat de blinde Stayman bood, leider 2♦ antwoordde en de blinde toen 3SA bood, moet mijn partner ten minste vijf harten hebben.

Opgave 26

Tegenspeler west is aan slag en speelt ♥6, in de blinde (noord) wordt ♥V gelegd. Oost heeft ♥AHB4 en wil de slag te nemen met ♥H, maar legt ♥B op tafel. Op het moment dat de kaart op tafel ligt ziet oost dat hij de verkeerde kaart heeft neergelegd. Hij roept de wedstrijdleader om te kijken of hij de boer nog door de heer mag vervangen (leider zuid heeft nog geen kaart bijgespeeld). Welke van de onderstaande beweringen is juist?

- a ♥B is gespeeld, hij mag niet meer worden vervangen.
- b Omdat dit duidelijk een vergissing is, mag ♥B nog worden vervangen door ♥H.
- c Omdat dit duidelijk een vergissing is, mag ♥B nog worden vervangen door ♥H, maar ♥B wordt dan wel een strafkaart.

Opgave 27

Het biedverloop gaat:

West	Noord	Oost	Zuid
1SA	pas	2?	2♠
2♦			

Noord roept arbitrage, omdat 2♦ onvoldoende is. West meldt zelf dat hij het schoppenbod van zuid niet gezien had en antwoord wilde geven op Stayman. Het 2♦ bod wordt niet door noord geaccepteerd. Welke van de onderstaande beweringen is juist?

- a Alleen als west 3♦ biedt hoeft oost niet de rest van dit spel verder te passen.
- b Alleen als west een willekeurige hoeveelheid ruiten biedt hoeft oost niet de rest van dit spel verder te passen
- c Oost moet de rest van dit spel verder passen, ongeacht wat west biedt.

Opgave 28

Terwijl noord had moeten openen gaat het biedverloop

West	Noord	Oost	Zuid
	....	3♠	

Zuid roept arbitrage, omdat oost voor de beurt heeft geboden. Het 3♠-bod wordt niet geaccepteerd en noord begint de bieding met 1♣. Welk van onderstaande beweringen is juist?

- a Oost moet verplicht 3♠ bieden en er is verder geen straf.
- b Oost mag (onder andere) 3♠ bieden en dan is er verder geen straf
- c Oost mag (onder andere) 3♠ bieden en dan moet partner west op dit spel éénmaal passen.

Opgave 29

Op onderstaand spel is zuid leider geworden in een klaverencontract.

	♠ 765		
	♥ HV103		
	♦ HV10		
	♣ AB10		
♠ H982	N	♠ A104	
♥ B982	W	♥ 754	O
♦ 6432	Z	♦ B985	
♣ 2		♣ 654	
	♠ VB3		
	♥ A6		
	♦ A7		
	♣ HV9873		

West komt uit met een kleine schoppen voor de aas van oost, die een kleine schoppen na speelt voor de heer van west. In slag drie speelt west een schoppen na die oost introeft (verzaking). Oost speelt een harten na voor de aas van zuid. Leider zuid haalt nu de troeven en maakt de rest van de slagen. Op gegeven moment wordt ontdekt dat oost verzaakt heeft. Hoeveel slagen moeten oost-west overdragen?

- a 0
- b 1
- c 2

Opgave 30

Na afloop van de bieding is zuid leider geworden. Oost komt op eigen initiatief van de verkeerde kant uit met ♣5. De wedstrijdleader wordt geroepen en die legt de spelregels uit. Leider zuid kiest er voor west te verplichten met klaveren uit te komen. Welke bewering is juist?

- a Oost mag in deze slag iedere willekeurige klaveren bijspelen.
- b Oost moet in deze slag ♣5 bijspelen.
- c Oost moet in deze slag of ♣5 of een klaverhonneur bijspelen.

Opgave 31

In welk van onderstaande gevallen heeft een speler nog niet gepast?

- a Na vier keer een paskaartje neergelegd te hebben, heeft een speler geen paskaartjes meer in de biddingbox. Als hij weer aan de beurt is, tikt hij met zijn wijsvinger op de stapel paskaartjes voor hem.
- b In een biedverloop wordt op een gegeven moment tweemaal achter elkaar gepast. De derde speler pakt nu zijn biedkaartjes bij elkaar en doet ze terug in de biddingbox.
- c Nadat de rechertegenstander het bod van de partner gedoubleerd heeft, vouwt een speler zijn kaarten meteen bij elkaar en legt hij deze voor zich op tafel.

Opgave 32

Het biedverloop gaat:

West	Noord	Oost	Zuid
1SA	1♠		

De wedstrijdleader wordt geroepen die de spelregels uitlegt. Oost accepteert niet en noord besluit te passen. Nadat noord en zuid alleen maar gepast hebben, wordt west leider in 3SA. Welke van de volgende stellingen is juist.

- a West mag een kleur noemen waarmee zuid niet mag nakomen, als zuid als slag komt.
- b West mag voordat het spelen begint zeggen of zuid, als die aan slag komt, wel of niet met schoppen mag komen.
- c West mag als zuid aan slag gekomen is, zeggen of zuid wel of niet met schoppen mag komen.

Opgave 33

Zuid is leider geworden in een schoppencontract en west komt uit met ♣A die de slag maakt. West speelt een kleine klaveren na, die oost introeft met ♠4. Direct nadat de slag dicht gelegd is, meldt oost dat hij verzaakt heeft: hij had nog wel een klaveren. De wedstrijdleader wordt geroepen die de spelregels uitlegt. De

verzaking is nog niet voldongen en oost moet alsnog klaveren bekennen. Oost maakt de slag nu met ♣V. Welke van de onderstaande beweringen is juist:

- a Oost moet ♠4 naspelen
- b Oost moet wachten totdat de leider gezegd heeft of hij wel of geen schoppen mag naspelen
- c Oost mag iedere kaart naspelen die hij wil, behalve de kleine schoppen: daarvan moet hij eerst de ♠4 gespeeld hebben.

Opgave 34

De leider is in slag drie aan slag gekomen en hij speelt ♠4 na. In de blinde ligt ♠AV72. De linkertegenstander legt ♠5 en de leider wil ♠V in de blinde spelen. Op welke manier kan de leider aangeven dat hij ♠V wil spelen?

- a Hij zegt "doe maar".
- b Hij zegt "snijden".
- c Hij zegt "nemen".

180

Ofwel: Het WK te Montreal

door Ton Kooijman

Montreal was dit jaar de gastheer van het ingewikkeldste WBF wereldkampioenschap dat we organiseren. Na Genève, Albuquerque en Lille was het nu weer de beurt aan de nieuwe wereld om dit evenement te huisvesten. Het is zo ingewikkeld omdat er vele kampioenschappen tegelijkertijd en op elkaar aansluitend worden gespeeld. Je bent dus nooit klaar. Als je denkt de zaak in de hand te hebben, dient het volgende kampioenschap of een volgende fase ervan zich aan. Bij elkaar hadden we zo'n elf verschillende toernooien in huis, waarvan sommige met eerst een kwalificatie en dan een halve finale en/of finale. Twee zaken die het nog lastiger maakten waren het gebruik van twee hotels, gelukkig wel op loopafstand van elkaar, en een beperkt aantal schermen. Waar we in Lille alles met schermen speelden – op de drukste momenten meer dan 300 – waren er in Montreal maar zo'n 150, zodat de beginfasen van de grote evenementen, de open en vrouwen-paren en de viertallentoernooien, zonder schermen gespeeld werden. Eigenlijk was er sprake van een voortdurend opbouwen en afbreken van de schermen, een zeer frustrerende bezigheid. Gelukkig hielp de hotelstaf daarbij, maar de juiste plekken voor de tafels, het steeds weer verwijderen en terugzetten/leggen van de biddingboxen, de tafelnummers en dergelijke was een taak voor onszelf. Voor dat soort werk was ook een aantal caddies beschikbaar, voor een deel ervaren. Normaal gesproken is hun hoofdtaak daar om bij de paren na elke ronde scoreslips op te halen, maar dat hoefde hier vrijwel niet, zoals u verderop zult lezen. Maar er waren genoeg

andere dingen te doen, en dat gebeurde met enige tegenzin. Het waren jongeren die betaald werden en ze waren verdwenen voor je er erg in had. Ik was dan ook blij dat Jan Louwse er was, om me 's avonds en 's ochtends te helpen. We ontmoetten elkaar vrijwel elke ochtend om een uur of acht om alles nog eens langs te lopen en er voor te zorgen dat om tien uur alle activiteiten netjes konden beginnen. Dat was onder meer nodig omdat het hotel met een nachtploeg werkte die veel van het zware sjuuwerk deed. Dat gebeurde dan met tekeningen en plattegronden die ik had gemaakt. Er was één man bij die blijkbaar zo'n plattegrond regelmatig op zijn kop hield want zo nu en dan moesten we nog hard aan het werk.

We hadden een scoringteam van drie mensen uit Nederland meegenomen. Daaraan werd een Engelsman toegevoegd, die goed kon programmeren, zodat we ook nog maatwerk konden leveren. Uit het verloop van dit verslag zult u merken dat de scoring room een centrale rol speelt in een dergelijk kampioenschap.

Laat ik eerst nog eens een paar van de grote problemen noemen waar we in eerdere toernooien mee te maken hadden. In Albuquerque was er onvoldoende staf om het zware werk te doen. Dat hadden we onderkend en dus was er een behoorlijk aantal junioren uit Europa overgevlogen, die in een combinatie van spelen en werken een bijdrage zouden leveren. Maar al snel bleek dat het spelen sterk hun voorkeur had en dus was het een voortduren-

de ellende om zaken op tijd klaar te hebben. Dat slorpte veel van mijn aandacht en energie op. Een tweede probleem betrof toezeggingen die in Amerika aan spelers gedaan waren. Dat sommige daarvan in strijd waren met de bepalingen was blijkbaar niet doorgedrongen. Daarmee geconfronteerd durfde de WBF geen ferm standpunt in te nemen, bang om voor de rechter gesleept te worden. Dus werd de finale van de open paren, om het meest aansprekende voorbeeld te noemen, uitgebreid waardoor de laatste zitting in de soep liep omdat die veel te lang duurde. Sommige spelers verdwenen voor het eind omdat ze hun vliegtuig moesten halen. Een andere ramp was het gebruik van verschillende sets spellen in sommige van de viertallenwedstrijden in een zitting van de knock-out, waardoor er in die wedstrijden geen spel vergeleken en uitgeslagen kon worden.

In Lille begon de eerste zitting van de open paren drie kwartier te laat omdat de Fransen een verkeerd aantal groepen hadden gepland en het meest verschrikkelijke: door verkeerde gidskaarten op te hangen liep in de finale van de open paren het schema in de soep en konden een aantal paren niet meer tegen elkaar spelen. Dat gebeurde omdat de uitdraai van de computer met het goede schema niet werd gebruikt. Met de hand moest dat zondig verraaid worden en daarbij werd een fout gemaakt. Die ellende schat ik als de ergste tijdens mijn werk als operations director in de WBF. En formeel was ik nog verantwoordelijk ook.

Toestanden van die omvang hebben we in Montreal niet gehad, maar dat wil niet zeggen dat er geen probleempjes waren. Genoeg.

Verder een snelle test voor onze lezers: de opgaven van het Spelregelgedeelte van het CLA-examen. Dit moet voor de gemiddelde wedstrijdleider toch in een kwartiertje te doen zijn (en dan ook alles goed natuurlijk). De antwoorden staan overigens ook in dit nummer, dus als u er niet uitkomt, kunt u ook snel even spieken.

In Albuquerque gebruikten we een Amerikaanse staf voor de verwerking van de resultaten. Daar was ik erg

enthousiast over. De ACBL heeft een goed programma en scoring is een taak van de wedstrijdleiders, die dat uitstekend doen. Misschien wel het beste deel van hun functioneren. Daarom heb ik dat ook voor Montreal zo willen organiseren. Maar de ACBL vroeg erg veel geld en dat had de WBF er niet voor over. Dus heb ik een Nederlandse staf uitgenodigd om met het Nederlandse programma Pairs te werken. Frans Lejeune, Marc van Beijsterveldt en Eric van Dijk, alle drie zeer ervaren. Ze hadden al eerder een aantal Europese parenkampioenschappen gedaan. Groot verschil met de ACBL aanpak is dat wij met reizende scorekaarten werken. Na 9 of 10 ronden halen we de scores op om die in te voeren en als dat klaar is zijn de overige ronden ook gespeeld en worden die resultaten toegevoegd. Dat moet in een hoog tempo gebeuren om de resultaten zo snel mogelijk beschikbaar te hebben.

De Amerikanen halen per ronde scoreslips op om die in te voeren. En dan is er dus veel meer tijd om van alles te controleren. Dat gebeurt ook heel nauwkeurig waardoor daar nauwelijks verkeerde scores worden ingevoerd. Het levert voor de spelers ook de mogelijkheid op om heel slordig te schrijven, want de scoring room vangt die fouten toch wel op. En dat deden ze dus ook. Een voorbeeld: in de mixed pairs schreef een paar dat NZ speelde op dat zij 3SA gespeeld hadden dat 3 down was gegaan. Kwetsbaar zijnde leverde dat 300 punten voor OW op. Nadat de uitslagen voor die zitting gepubliceerd waren protesteerde dit paar, want het miste een score van + 150 op dit spel. Wat bleek? Niet zij maar OW hadden 3SA gespeeld en waren niet kwetsbaar 3 down gegaan. Natuurlijk werd die score veranderd, maar wij besloten om het protestgeld te houden, tenslotte was dit een grove fout van de spelers zelf. Dat leverde kritiek op van de Amerikaanse wedstrijdleiders. Zij vonden het tot de verantwoordelijkheid van de scoring room behoren om die fout eruit te halen en de aangegeven uitkomst maakte duidelijk dat er verkeerd geschreven moest zijn. Toen ik zei dat de rekenkamer alleen maar zo snel mogelijk resultaten invoerde en alleen de vanzelfsprekende fouten kon signaleren, keek men heel meewarig. Voor het tweede voorbeeld vraag ik u nog eens naar de titel van dit artikel te kijken. Dat is een score op een spel.

Wat zou u invoeren? De scoring room had er weinig moeite mee: 170 natuurlijk. Grote consternatie. Het gebeurde in de laatste zitting van de halve finale open paren. Ruim een uur nadat de resultaten waren opgehangen kwam een Amerikaan de rekenkamer binnen om te melden dat de score van 120 was ingevoerd als 170. Dat kon hij weten omdat we voor elk paar na elke zitting de scores zoals we die hadden ingevoerd allemaal ophingen. Voor de spelers een snelle manier om te checken of er wellicht fouten waren gemaakt. Het scorebriefje tevoorschijn gehaald wezen we hem erop dat er 170 stond. Ongeloof op zijn gezicht, dat was 120 natuurlijk. En bovendien stond er 1NT plus 1 genoteerd, dus hoe konden we in vredesnaam 170 invoeren? Nu wordt er wel vaker slordig geschreven, dus we hadden er weinig moeite mee hem te geloven. Maar hij was veel te laat, de protesttijd eindigt een half uur na publicatie. Hij begreep er niets van. Hoe konden we nu een score handhaven die niets met het feitelijk behaalde resultaat te maken had. Ik wees hem op de reglementen, maar dat maakte geen indruk. Toch vond ik niet dat ik het resultaat kon veranderen, dus verwees ik hem naar de Amerikaanse hoofdwedstrijdleider. Die was op dat moment onbereikbaar, maar kwam een uurtje later binnen stappen. En hij lapte het reglement aan zijn laars en vond dat de score alsnog gewijzigd moest worden. Dat hebben we toen gedaan. Het resultaat was dat deze speler nu de finale inkwam en er dus een ander paar uitviel. Dat was ook Amerikaans en volgens iedere aanwezige andere Amerikaan zou dat paar geen enkele moeite hebben met dit besluit. Dat bleek nog waar ook. Benieuwd hoe dat hier gevallen zou zijn, maar ik vermoed dat de commissie van beroep aan het werk had gekund. De volgende ochtend bleek dat een geplaatst paar niet ging spelen zodat ook het eerder uitgevallen paar alsnog de finale kon spelen. Zo nu en dan heb je mazzel.

Het opmerkelijke was dat geen van de Amerikanen die ik die avond sprak enig begrip kon opbrengen voor het niet veranderen van de score. En iedereen vond ook dat het vooral een fout van de scoring room was. Waarom zou je op tijd controleren of je score klopt? Ik ben na Montreal nog wat langer in Canada gebleven en heb voor de grap het bovenstaand getal aan nog wat mensen voorgelegd.

Iedereen zei zonder aarzelen dat er 120 stond. Zo groot is blijkbaar de cultuurkloof tussen Europa en de nieuwe wereld.

Een ander probleem dat we hadden was de indeling van de paren over de groepen, het zogenaamde zaaien. Daar hebben we veel energie ingestopt. Al voordat we in Montreal waren hadden we de Amerikanen, Canadezen en Fransen – dat waren de

drie grootste contingents – gevraagd om de sterkte van de spelers aan te geven. Dat was ook heel goed gedaan. Maar de penningmeester van de WBF wilde niet dat we een paar dat zich niet had gemeld en dus niet had betaald zouden indelen. Die paren moesten we er dus uitgooien en pas de volgende dag vlak voor de start, werden die bij aanmelding alsnog toegevoegd. Maar tamelijk willekeurig omdat het zicht op de samenstelling van die extra paren op dat moment natuurlijk ontbrak.

Het blijft een probleem om het netjes te doen als je niet bij benadering kunt inschatten hoe groot de deelname zal zijn. Als je het geen probleem vindt om met 36 spel te gaan spelen, waarvan de spelers er dan maar 26 tegenkomen is alles vrij simpel, maar als je probeert om het aantal spellen zo dicht mogelijk bij het aantal door een paar te spelen spellen te brengen, sta je zo nu en dan doodsangsten uit. In de open paren bijvoorbeeld hadden zich ruim 400 paren vooraangemeld. Maar de avond voordat we begonnen waren er maar 290 geregistreerd. We konden er zo'n 30 traceren die nog aan het viertallen waren, maar wat met de rest? Hoeveel gingen er de volgende ochtend nog opdraven? Met 10 secties van 15 tafels, dus in totaal 30 spellen in competitie, kun je 300 paar opvangen, maar zodra er meer komen moet je dan naar 16 tafels, en 32 spellen, toe. En 11 secties van 14 tafels geven ruimte voor 308 paren, waarna je nog 22 paren extra kunt opvangen als je in elke groep een tafel toevoegt. Op die manier moet je puzzelen. Ook de benedengrens is van belang. Met die 290 paren vul je maar net 13 tafels in die 11 secties (daar zijn 286 paren voor nodig). Dus er ontstaat een probleem als meer dan 4 paren wegblijven, want dan heb je ten minste één groep met maar 12 tafels bezet, en dan kun je niet meer op een eenvoudige ma-

nier 24, laat staan 26 spel spelen. In het algemeen hebben we dat goed ingeschat, maar bij de vrouwen kregen we toch groepen met 12,5 tafels. Dat is tamelijk simpel op te lossen door in twee secties het missende paar aan dezelfde tafel te laten zitten, dan kunnen de paren met een bye tegen elkaar spelen. Maar de wedstrijdleiders hadden er tot mijn verbazing wat moeite mee om die oplossing toe te passen. Je moet je dan wel steeds afvragen of het rekenprogramma dat soort veranderingen ten opzichte van het normale schema aankan, anders is Leiden in last. Wedstrijdleiders hebben daar wel oog voor, want lang niet alle software is zo flexibel. Maar wij gebruikten Pairs en dat kan al die veranderingen probleemloos verwerken.

Het ging een beetje mis met de senioren. Die hadden eerst viertallen gespeeld en ik verwachtte dus dat de registratie voor de paren redelijk volledig zou zijn, omdat vrijwel iedereen er al een tijdje was. De avond ervoor hadden we 64 paar en ik nam aan dat er nog hooguit twee bij zouden komen. Een vervelend aantal. Met 66 paren kun je in 3 groepen van 11 tafels spelen, met 33 boards waarvan ze er 24 of 27 spelen in rondjes van 3 spellen. Om met alles rekening te houden had ik 3 groepen van 12 tafels neergezet. Die bleken we allemaal nodig te hebben, omdat er nog 8 nieuwe paren bijkwamen. Dus speelden we met 36 boards, waarvan er maar 24 gespeeld werden. Geen best arrangement. Als ik dat eerder had geweten hadden we natuurlijk in 4 groepen van 9 tafels kunnen spelen, met maar 27 spellen in roulatie. Ik heb overigens van geen enkel seniorenpaar een klacht gehoord. De meeste waren niet veel beter gewend, neem ik aan.

Bij de viertallen hadden we vergelijkbare problemen. Ook daar hingen schema's af van het aantal teams dat ging meedoen. In het programma dat van tevoren was opgesteld zouden we eerst drie dagen in groepen een halve competitie spelen en daarna aan de knock-out beginnen.

De voorinschrijving gaf heel lang aan dat we met 40 teams bij de vrouwen en net iets meer dan 160 bij de open teams zouden spelen. Die 40 teams moesten dan teruggebracht worden tot 32 en die ruim 160 tot 64 teams. Nou vind

ik het tamelijk dwaas om drie dagen kwalificatie te spelen en dan vrijwel met hetzelfde aantal teams, van 40 terug naar 32, door te gaan. Dus had ik voorgesteld om de kwalificatie een dag uit te breiden en dan naar 16 terug te gaan. Met 40 teams gaat dat mooi. Je maakt vier groepen van 10 viertallen, waarvan uit elke groep de 4 beste doorgaan. Dat zijn 9 wedstrijden in 4 dagen en om dat netjes te verdelen speel je dan twee dagen 2 wedstrijden en 2 dagen 2,5 wedstrijd. De inschrijving de avond ervoor gaf 36 teams aan, dus gelukkig konden we dit schema doorzetten, met in alle groepen 9 teams en dus overal een bye¹. En met de mogelijkheid om zo nodig nog vier teams toe te voegen. Bij de open teams hadden zich toen 147 teams aangemeld, dus daar was alles vier keer zo groot: 16 groepen van merendeels 9 en een paar van 10 teams. Daar hadden we 3 dagen met dus elke dag drie wedstrijden. Maar daar werd het spannend, want de volgende ochtend meldden zich nog nieuwe teams. En bovendien moesten we ook nog een aantal juniorenteams kwijt, zes om precies te zijn. Die zouden een eigen competitie houden, maar het aantal was wel erg klein. Toen de teller stopte, en dat was pas na de eerste ronde omdat er toen nog een team verlaat binnenstapte, bleken er precies 160 te zijn. Wat een mazzel alweer, want nog een team en we hadden in de problemen gezeten. Met 11 in een groep moet je een ander schema gaan draaien, met andere tijden, en dat is echt vervelend.

Ook hier hebben we veel aandacht besteed aan de sterkte in alle groepen, de sterke en zwakke teams zoveel mogelijk spreidend. Het reglement zei dat we daarvoor de masterpoints moesten gebruiken. Maar dat kan maar tot op zekere hoogte. Als een veelvoudig wereldkampioen met vijf beginners meedoet staat zo'n team door zijn masterpoints behoorlijk hoog, terwijl het geen wedstrijd zal gaan winnen. Dat is een extreem voorbeeld, maar situ-

• _____
¹ Hoe makkelijk dingen fout kunnen gaan illustreert het volgende: we hadden schema's gemaakt op basis van de aangemelde viertallen en het team zonder tegenstander lieten we tegen 'bye' spelen. Maar dat was voor sommige tams reden om na bestudering van dat schema gelijk maar weer te vertrekken, niet wachtend op mogelijke nieuwe teams die zich nog konden aanmelden. Dus hadden die vervolgens geen tegenstander. De meeste hadden we nog op tijd bij hun kraag, maar in één geval ging het mis.

aties met hetzelfde effect deden zich wel voor. En dan heb je nog het fenomeen van de meespelende sponsor, die ook wel wereldkampioen wil worden. Maar tot welke prijs? Als hij echt meespeelt kan dat een behoorlijke verzwakking zijn, dus kan hij ook besluiten maar te gaan toekijken. Dat soort dingen weet je niet, dus blijft het afwachten.

De bepalingen voor het vervolg waren slordig in elkaar gezet, omdat de koppeling van teams voor de knock-out fase automatisch ging, maar wel zo dat elk team zou moeten spelen tegen een team uit zijn eigen groep, waar dus al eerder tegen gespeeld was. Dat heb ik ook maar weer veranderd. En toen heb ik gelijk ook maar geregeld dat de sterkste 4 respectievelijk 16 teams, de groepshoofden als het ware, pas in de halve, respectievelijk achtste finales tegen elkaar konden uitkomen. Dat had ik netjes van tevoren aangekondigd, maar pas toen de kwalificatie afgelopen was drong die verandering blijkbaar bij de teams door. De vrouwen uit een aantal niet beschermde teams waren daar helemaal niet over te spreken, terwijl van de open teams helemaal niemand er problemen mee had. Dat heeft me nog wel een uurtje praten en uitleggen gekost. Bij de vrouwen was trouwens het effect dat de vier geplaatste teams elkaar in de halve finale tegenkwamen, best een mooi resultaat van deze opzet eigenlijk.

Ik meld nog twee nieuwtjes bij het rekenen. De Amerikanen zijn gewend aan heel snelle uitslagen bij de parenwedstrijden. Gedeeltelijk omdat ze met scoreslips werken, maar ook omdat ze nooit een topintegraal spelen over het hele veld. Dan verdelen ze het veld in groepen van bijvoorbeeld vier secties en krijgt elke groep zijn eigen score. Maar ze worden nog extra verwend. Nadat ze de laatste kaarten gelegd hebben is er al een score gepubliceerd van bijvoorbeeld 22 spel. Om alvast een indruk te krijgen. Hier werden de scores na 9 ronden opgehaald en we konden dus tussenresultaten na 18 spel laten zien. Daar waren ze gek op. Dat viel me trouwens toch op. Om acht uur of kwart over acht waren de wedstrijden afgelopen en dan gingen de Amerikanen eerst dineren om vervolgens om een uur of elf nog eens in redelijk grote aantallen naar de scores te komen kijken en daarover te kletsen.

Zeker bij de gemengde paren duurde het redelijk lang voordat de uitslagen er waren. Dat toernooi werd in de twee hotels samen gespeeld en de scores moesten dus overgebracht worden, wat tijd kostte. Zeker als er iets niet klopte, want dan bleef je lopen. Maar er was nog een complicatie. Sommige paren verschenen in het verkeerde hotel en de wedstrijdleiding kwam zeker in het begin niet altijd op het idee om dat te checken. Dus mochten ze plaatsnemen, waardoor de indeling veranderde. Pairs, het rekenprogramma, kan heel veel, maar daar is het niet erg goed in. Dus die wijzigingen kostten veel tijd. Ook al omdat ze soms heel laat bekend werden, pas als de scorebriefjes binnenkwamen. En soms vergat een wedstrijdleader het zelfs mee te delen.² Dan hadden we echt een probleem. Ook al omdat daardoor pas op een heel laat moment scores van paren veranderd werden, wat natuurlijk weer de nodige vragen opleverde. Ik wil nooit meer verspreid over twee hotels parenwedstrijden spelen. Het tweede nieuwtje probeerde iets aan de vertraging te doen. We hadden een e-mail verbinding met het tweede hotel en bij de open paren ging iemand van de rekenkamer in het andere hotel werken en zond de scores na invoer met e-mail naar de rekenkamer, waar ze verder verwerkt werden. Dat hielp zeker, behalve die ene keer dat het systeem plat ging. Want ook dat blijft je niet bespaard.

Iets bijzonders voor Europeanen is het gebruik van staanders in elke sectie. Dat is in de ACBL normaal. Op die staanders staan grote sectieletters, waardoor je direct ziet waar je tafel zich bevindt, en worden de resultaten van de paren die in die sectie hebben gespeeld opgehangen. Dat zorgt voor een goede spreiding van de paren als ze de uitslagen bekijken. U herinnert zich wel die kluwen aan mensen bij de plek aan de muur waar wij de papieren ophangen. Echt een goed idee. En ze kwamen ook prima van pas bij de viertallenwedstrijden die in groepen werden gespeeld.

● _____
² Dat leverde ook bij een andere parenwedstrijd een probleem op. Pas nadat de uitslag al uren hing bleek een paar tijdens het toernooi een nieuwe plek te hebben gekregen. Met de goede score zou het eerste zijn geworden. Alweer veel te laat natuurlijk. Maar alweer werd de stand alsnog gewijzigd. Dit keer kwam er protest van het paar dat dacht te hebben gewonnen. Dan maar allebei tot winnaar verklaard. Dan schud je je hoofd even en besluit om betere dingen te gaan doen.

Elke groep zijn eigen staander met de eigen uitslagen.

Een steeds terugkerend probleem bij parenwedstrijden is langzaam spelen. Als we aan de andere kant van de oceaan zijn let geen enkele wedstrijdleider daar op. En dus wordt er dan ook te langzaam gespeeld. Dat probleem werd nog verergerd doordat in de finale bij de 'mannen' ook nog eens de vugraph werd gebruikt, wat het tempo nog extra doet dalen. In plaats van een paar keer straf uit te delen, waardoor er beslist sneller gespeeld zou zijn, bestonden de wedstrijdleiders het om zo nu en dan maar een board van tafel te nemen en 50/60, 60/60 of iets vergelijkbaars te geven. Aan het eind van een van de zittingen was een van de tafels precies een ronde te laat klaar. Te gek eigenlijk. En dan willen ze wel zo snel mogelijk de resultaten hebben.

Het laatste nieuwtje, en eentje waar we beslist niet op zaten te wachten. Toen iemand van het duplicerteam op de laatste dag de dupliceerkamer opende zag hij vrijwel onmiddellijk dat er een computer was verdwenen. Paniek natuurlijk, veroorzaakt door de diefstal zelf, maar hier verergerd omdat de handen die in de laatste zitting gespeeld moesten gaan worden onder andere ook op deze computer stonden. Dat waren twee sets, een voor de vrouwen- en de andere voor de open paren. Misschien dat u nu zegt dat we die handen natuurlijk met een wachtwoord hadden moeten beschermen, maar dat heeft niet erg veel zin als de boards zelf ook in die ruimte staan. Er zat weinig anders op dan de beide sets te dumpen en opnieuw te beginnen. Het was op dat moment half tien en om tien uur moest gestart worden. Bovendien ging het om ruim 1500 boards, want we speelden in alle finales barometers. Dat was dus geen peulenschil. Maar het lukte om de laatste zitting vrijwel zonder vertraging te beginnen, door eerst voor alle tafels de spellen 1 tot en met 4 te dupliceren. Dat was genoeg voor een extra half uur. Zo kon er begonnen worden en slaagde de dupliceerkamer erin om tijdens de eerste ronden de rest van de boards 'te schudden'. Dat nieuwtje mag een eenmalig incident blijven.

Ik schat Montreal van de vier paren-WK's die ik heb meegemaakt het op één na beste. Genève zal wel nooit geëvenaard worden. Daar

hadden we een staf van meer dan 30 enthousiaste Nederlanders die aan één woord genoeg hadden om te doen wat nodig was. Montreal zal me blijven als het kampioenschap met de kleine probleempjes, met wat zeurderige Amerikanen, die alles hebben willen zoals het in hun eigen toernooien gebeurt. Ze spelen bijvoorbeeld vrijwel nooit barometers, dus kwam de klacht dat tijdens de zitting de resultaten bekend werden gemaakt. Het vervelende van dergelijke klachten is dat één stem al veel indruk kan maken, terwijl wellicht alle anderen de gang van zaken prima vinden. Dat snel hebben van de resultaten is nu juist het aantrekkelijke van een barometer. Je zult er dan ook geen enkele Europeaan iets negatiefs over horen zeggen. En als je scoreslips per ronde gebruikt, zoals in de ACBL gebruikelijk is, weet niemand iets af van de resultaten van andere paren op hetzelfde spel. Dus kun je de klacht verwachten dat sommige paren voordeel hebben als ze het resultaat van een bepaald ander paar met behulp van een reizende scorekaart kunnen volgen. Die klacht kwam dan ook.

De heftigste discussies betroffen zaken die niets met mijn werk te maken hadden. Een van de speelsters weigerde om de dopingtest te ondergaan en werd de zilveren medaille ontnomen die ze in de viertallen had behaald. En vlak voordat de viertallen begonnen werd duidelijk dat sommige teams niet uit één land kwamen, maar uit spelers van meerdere landen bestonden. Dat kon volgens de bepalingen niet, dus ontstond er verbazing en boosheid: 'als we dat geweten hadden, zouden we ook met een ander team zijn gekomen.' De WBF haastte zich met het uitbrengen van een verklaring dat een maand eerder besloten was die verruiming toe te staan. Maar dat leverde weinig begrip op, want niemand wist er iets van. Overigens is wel besloten die mogelijkheid over vier jaar ook te hebben. Dat is dus ruimschoots op tijd.

In andere verslagen, vooral over Europese kampioenschappen, heb ik me vrij negatief uitgelaten over de service van de hotels waar we speelden. Meestal betrof dat eilanden. Rhodos, Malta, Tenerife, het woord service kenden ze niet. Je mocht blij zijn dat ze je binnen lieten. Dat is in de Verenigde Staten en Canada beslist anders, niets dan lof voor de

medewerking van de hotels bij deze zware

klus. Montreal krijgt van mij een ruime zeven.

Antwoorden spelregelgedeelte CLA-cursus

25 b, art. 16
26 a, art 45C1
27 c, art. 27B2
28 c, art. 31A2a
29 b, art. 64A1

30 a, art. 50D2a
31 c
32 c, art. 26A2
33 a, art. 50D1
34 B, art 46B1

Oproep schema 'freaks'

We hebben de laatste tijd van een aantal lezers de vraag gehad of het niet leuk en zinvol kan zijn om een bijeenkomst te organiseren voor schemafreaks. Op schemagebied is immers veel meer aan de hand dan in de cursusboeken besproken wordt en de Weko-wijzer leent zich wel voor verdere uitdieping van deze materie, maar als het te diep gaat, is het voor veel lezers waarschijnlijk niet interessant genoeg (hoewel het wel zo zou moeten zijn dat exotische problemen en dito oplossingen misschien mensen op ideeën kunnen brengen om de clubavonden eens te verlevendigen).

Als er inderdaad voldoende belangstelling voor een dergelijke bijeenkomst blijkt te zijn, willen we dat best organiseren. Daarom een oproep aan iedereen die interesse heeft in schema's en alles wat daar mee te maken heeft: laat weten dat u geïnteresseerd bent en geef bij voorkeur meteen aan welke deelgebieden wat u betreft tijdens de bijeenkomst speciale aandacht zouden moeten krijgen. Bij voldoende belangstelling zullen we dan een datum proberen te prikken om zo'n bijeenkomst te organiseren.

Uiteraard mag u ook gewoon reageren met schema-vragen die volgens u eens in de Weko-wijzer behandeld zouden moeten worden. Het zou best kunnen dat veel meer mensen met allerlei problemen op schemagebied worstelen dan wij weten en dat zouden ook heel goed steeds dezelfde problemen kunnen zijn.

Reacties kunt u sturen naar de redactie. Per post:

Redactie Weko-wijzer
Kennedylaan 9
3533 KH Utrecht

of per e-mail naar wedstrijdzaken@bridge.nl.

